

Permanente commissie
van deskundigen in
internationaal vreemdelingen-,
vluchtelingen- en strafrecht

Secretariaat
postbus 201, 3500 AE Utrecht/Nederland
telefoon 31 (30) 297 42 14/43 28
telefax 31 (30) 296 00 50
e-mail cie.meijers@forum.nl
http://www.commissie-meijers.nl

■■■■■ ■■■■■
Aan Leden van de Eerste en Tweede Kamer der Staten Generaal

Kenmerk CM0415

Betreft Ontwerp-kaderbesluit betreffende het Europees bewijsverkrijgingsbevel ter verkrijging van voorwerpen, documenten en gegevens voor gebruik in strafprocedures.

Datum 24 november 2004

Geachte heer, mevrouw,

Op de geannoteerde agenda voor de vergadering van de Europese ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken (JBZ-Raad) van 2 en 3 december a.s. staat als agendapunt 4 de bespreking van het *Ontwerp-kaderbesluit betreffende het Europees bewijs-verkrijgingsbevel ter verkrijging van voorwerpen, documenten en gegevens voor gebruik in strafprocedures*.

De Permanente Commissie van deskundigen in internationaal vreemdelingen-, vluchtelingen- en strafrecht heeft enkele opmerkingen aangaande dit voorstel, waarvan wij hopen dat u deze wilt voorleggen aan de regering.

Context

Dit voorstel voor een Europees bewijsverkrijgingsbevel komt voort uit het wetgevingsprogramma zoals is afgesproken tijdens de Top van Tampere in 1999, waarin besloten werd te komen tot *wederzijdse erkenning (mutual recognition)* in plaats van *internationale rechtshulp (co-operation)*. Het ontwerp-bewijsverkrijgingsbevel sluit aan, althans zou moeten aansluiten, bij de al eerder overeengekomen kaderbesluiten van de EU als *het Europees arrestatiebevel* en het *Kaderbesluit inzake het witwassen van geld, de identificatie, opsporing, bevroering, inbeslagneming en confiscatie van hulpmiddelen en van de opbrengsten van misdrijven* e.d.

In de relaties tussen de lidstaten beoogt het voorstel om per 1 januari 2005 een geheel of gedeeltelijke vervanging te bieden voor een serie ingewikkelde verdragen van de Raad van Europa en eerdere EU-regelingen (zie artikel 23 Ontwerpkaderbesluit-bewijsverkrijgingsbevel).

Het voorstel betreft een verzoek aan een andere lidstaat tot verkrijging van voorwerpen, documenten en data - niet alleen van verdachten, maar ook van derden-, die gebruikt kunnen worden in strafzaken in de verzoekende lidstaat. Het verzoek kan leiden tot inbeslagname en doorzoeking in de aangezochte lidstaat. Het voorstel omvat niet een verzoek tot het horen van verdachten of getuigen, onderzoek aan en in het lichaam (denk aan DNA onderzoek); het tappen van telefoongesprekken of het volgen van personen, maar als uit een ander onderzoek dergelijke gegevens bekend zijn, bijvoorbeeld in de vorm van processen-verbaal, vallen die wèl onder het verzoek.

Het verzoek moet zijn gebaseerd zijn op een justitiële beslissing in de verzoekende lidstaat. Deze beslissing moet zijn genomen door een rechter of een officier van justitie, die het verzoek moet toetsen op subsidiariteit en proportionaliteit; het verzoek mag niets bevatten, dat in de verzoekende staat niet is toegestaan.

Kern van het bewijsverkrijgings-bevel is, dat het niet nader wordt beoordeeld in de aangezochte lidstaat in een exequaturprocedure of anderszins.

Commentaar

1 In het kaderbesluit inzake het Europees Arrestatiebevel is in artikel 1 lid 3 expliciet een voorziening opgenomen om een verzoek af te wijzen wegens *schending van de grondrechten* en fundamentele rechtsbeginselen, zoals die zijn neergelegd in artikel 6 van het Verdrag betreffende de Europese Unie. In het ontwerp-bewijsverkrijgingsbevel is deze voorziening niet opgenomen; het artikel 1 kent slechts twee leden. Nergens wordt duidelijk waarom deze toetsing niet is toegestaan aan de aangezochte lidstaat. De toetsing ligt louter en alleen bij de verzoekende autoriteit. Wat kan dat betekenen voor de uitvoering in de aangezochte staat? Met name bij het doorzoeken van woningen of in het kader van het

briefgeheim of de vrije nieuwsgaring behoort hier ook een toetsing voor de autoriteiten van de aangezochte lidstaat mogelijk te zijn. In de toelichting op pagina 11 onder 1.9 'minimumwaarborgen' wordt weliswaar gewag gemaakt van artikel 6 EU Verdrag en veel waarde gehecht aan de grondrechten zoals gewaarborgd in het (nog onverbindende) Europese Grondrechtenhandvest, maar in de voorgestelde tekst van het Kaderbesluit zelf ontbreekt deze verwijzing.

Ons voorstel is, dat in dit Kaderbesluit wordt overgenomen het derde lid van art. 1, zoals verwoord in het Kaderbesluit Europees Arrestatiebevel.

- 2 De gronden voor afwijzing van een verzoek zijn in het voorstel voor het bewijsverkrijgingsbevel minder ruim dan bij het Europees Arrestatie Bevel (art. 3 e.v. kaderbesluit Europees Arrestatiebevel). Dit geldt met name voor het vereiste van de dubbele strafbaarheid (art. 18 ontwerp bewijsverkrijgingsbevel). In art. 24 lid 2 en 3 van het voorstel is geregeld dat - na een overgangsperiode van vijf jaar - deze voorwaarde geheel verdwijnt, behalve bij doorzoekingen. Uit de toelichting wordt niet duidelijk, waarom het vereiste van dubbele strafbaarheid –op termijn- verval. Men denke hierbij bijvoorbeeld aan de Nederlandse straffeloosheid cq. gedogen van abortus, euthanasie en sommige vormen van drugsgebruik. Het gevolg kan zijn dat de aangezochte staat zou moeten meewerken aan bewijsgaring over handelingen die in de aangezochte lidstaat zijn verricht, hoewel ze daar niet strafbaar zijn. Dat zou – in geval van extraterritoriale rechtsmacht van de verzoekende staat - tot onaanvaardbare resultaten kunnen leiden; bijvoorbeeld onderzoek in een Nederlandse abortuskliniek, gevolgd door strafvervolgning en veroordeling in de verzoekende staat.
Ons voorstel is dat ten minste de beperking moet gelden, die in het kaderbesluit Europees Arrestatiebevel voorkomt (art. 4.7 [a]), als het betreft het feit dat *“naar het recht van de uitvoerende lidstaat geacht wordt geheel of ten dele te zijn gepleegd op het grondgebied van die lidstaat of op een daarmee gelijk te stellen plaats”*. Een dergelijke bepaling dient ook opgenomen te worden in het Ontwerp-kaderbesluit Bewijsverkrijgingsbevel.
- 3 In het voorstel ontbreekt de mogelijkheid, dat - na het vergaren van de bewijsmiddelen door de aangezochte staat - het verzoek zelve (het formulier) aan de verdachte of een derde ter hand wordt gesteld. In art. 12 lid 2b van het voorstel wordt wel een voorziening getroffen in het geval van doorzoeking; alleen dan moet een proces-verbaal worden overhandigd, waarin onder meer de reden van de doorzoeking wordt vermeld. Een en ander is van belang in verband met het indienen van bezwaren en beroepen. Die worden in het ontwerp niet geregeld. Er wordt wel verwezen naar de nationale regels van de verzoekende en aangezochte lidstaat.
- 4 In de verdragsregels, die door de invoering van het Kaderbesluit komen te vervallen (art. 23 ontwerp), zijn door Nederland vaak voorbehouden gemaakt. Kan worden nagegaan welke voorbehouden zijn gemaakt en kan worden aangegeven, waarom die thans niet meer hoeven te gelden?
- 5 Men zou zich moeten afvragen, of het beginsel van de veeltaligheid in de EU ook hier nog moet gelden. Kan niet volstaan worden met vertalingen naar Engels of Frans? De ervaring leert, dat vertalen van verzoeken met bijlagen, van de gevonden documenten en van de processen verbaal van het justitieel handelen in de aangezochte lidstaat relevante vertragingen in de procesgang oplevert, alsmede fouten en misverstanden veroorzaken kan.
- 6 Het is de bedoeling, dat het voorstel in werking treedt op 1 januari 2005. Dat is niet realistisch. Lidstaten hebben meer tijd nodig om een en ander juridisch en feitelijk te implementeren. Men denke aan de ervaringen bij de implementatie van het Europees arrestatiebevel in Nederland en andere landen. Ontijdige inwerkingtreding kan ingewikkelde problemen van overgangsrecht opleveren.

Tot nadere toelichting van het voorgaande is onze Commissie gaarne bereid.

Namens de Permanente Commissie van deskundigen in internationaal vreemdelingen-, vluchtelingen- en strafrecht,

Hoogachtend,

Prof. mr. C.A. Groenendijk
voorzitter van de Permanente Commissie